

TYYNENMEREN ALUE

EU:n ja Tyynenmeren alueen välisillä suhteilla on poliittisia, taloudellisia ja kehitykseen liittyviä ulottuvuuksia. EU on Tyynenmeren alueen toiseksi suurin kauppakumppani, ja kesäkuussa 2018 käynnistettiin neuvottelut pitkälle menevistä ja laaja-alaisista vapaakauppasopimuksista Australian ja Uuden-Seelannin kanssa. EU:lla on alueella kehitystoimiin, kalastukseen ja ilmastonmuutokseen keskittyvä kumppanuus 15 Tyynenmeren itsenäisen saarivaltion kanssa samoin kuin kumppanuuksia neljän merentakaisen maan ja alueen sekä Tyynenmeren saarten foorumin kanssa.

OIKEUSPERUSTA

- Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) V osasto (EU:n ulkoinen toiminta)
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) I–III ja V osasto (yhteinen kauppapolitiikka, kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu sekä kansainväliset sopimukset)
- Euroopan unionin ja Australian välinen puitesopimus sekä
- EU:n ja Uuden-Seelannin välinen suhteita ja yhteistyötä koskeva kumppanuussopimus
- Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus (Cotonoun sopimus).

EU JA TYYNENMEREN ALUE

EU:lla ja Tyynenmeren alueella on pitkäaikaiset suhteet, yhteiset arvot sekä vahvat talous- ja kauppasiteet. EU on kehittänyt alueella kumppanuuksia Australian, Uuden-Seelannin, 15 Tyynenmeren itsenäisen saarivaltion, neljän merentakaisen maan ja alueen sekä Tyynenmeren saarten foorumin kanssa.

EU, Australia ja Uusi-Seelanti ovat samanmielisiä kumppaneita, joilla on yhteiset arvot ja intressit. EU on kehittänyt tiiviitä hallitustason ja yksityissektorin suhteita kumppanin maan kanssa sellaisissa asioissa kuin ilmastonmuutos ja katastrofiriskin vähentäminen, sääntöihin perustuva maailmankauppa, turvallisuus ja kehitys, teknologinen tutkimus ja ihmisoikeudet.

EU:n suhteet Tyynenmeren saariin ovat perinteisesti perustuneet kehitysyhteistyöhön EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välisen kumppanuuden

puitteissa. Viime vuosina suhteita on laajennettu muille aloille, kuten ympäristö, hyvä hallinto, energia, ilmastonmuutos, kalastus ja ihmisoikeudet.

A. Australia ja Uusi-Seelanti

1. Australia

[Euroopan unionilla ja Australialla](#) on 1960-luvulla alkaneet vakiintuneet suhteet. Nykyisten suhteiden perusta on vuonna 2017 tehty [Euroopan unionin ja Australian välinen puitesopimus](#). Sopimuksessa keskitytään poliittiseen vuoropuheluun, turvallisuuskysymyksiin, kansainväliseen yhteistyöhön, talouteen ja kauppaan, oikeuteen, kulttuuriin ja koulutukseen sekä energiaan ja ympäristöön. Sopimus on parhaillaan ratifioitavana, mutta se on ollut väliaikaisesti voimassa lokakuusta 2018. Tämän sopimuksen lisäksi EU ja Australia ovat allekirjoittaneet 19 kahdenvälistä sopimusta, ja kahdenvälisiä vuoropuheluja käydään säännöllisesti.

Australia on tärkeä kauppakumppani Euroopan unionille. Vuonna 2018 EU oli Australian kolmanneksi suurin kauppakumppani tavarakaupassa, jonka kokonaisarvo oli 47,5 miljardia euroa. Australia on EU:n 18. suurin kauppakumppani, ja EU:n tärkeimpiä vientituotteita ovat koneet, kemikaalit ja maataloustuotteet. Australian tärkeimpiä EU:hun vietäviä tuotteita ovat mineraalit, raaka-aineet ja teollisuustuotteet. EU ja Australia neuvottelevat parhaillaan vapaakauppasopimuksesta osapuolten välisen kauppavaihdon helpottamiseksi. Neuvosto antoi komissiolle neuvotteluvaltuudet toukokuussa 2018, ja ensimmäinen neuvottelukierros käytiin Brysselissä heinäkuussa 2018. Toinen kierros käytiin marraskuussa 2018, ja [kolmas](#) ja viimeisin käytiin Canberrassa Australiassa maaliskuussa 2019.

2. Uusi-Seelanti

Suhteet Uuteen-Seelantiin perustuvat tällä hetkellä [suhteita ja yhteistyötä koskevaan kumppanuussopimukseen](#), joka allekirjoitettiin 5. lokakuuta 2016. Se helpottaa kahdenvälistä kanssakäymistä lujittamalla poliittista vuoropuhelua ja parantamalla yhteistyötä talous- ja kauppa-asioissa ja monella muulla alalla, innovoinnista, koulutuksesta ja kulttuurista muuttoliikkeeseen, terrorismin torjuntaan, järjestäytyneen rikollisuuden ja verkkorikollisuuden torjuntaan sekä oikeusalan yhteistyöhön.

EU on Uuden-Seelannin kolmanneksi suurin kauppakumppani Kiinan ja Australian jälkeen. Vuonna 2018 EU:n ja Uuden-Seelannin välisen kaksisuuntaisen tavarakaupan arvo oli 9,5 miljardia euroa. Uuden-Seelannin vienti EU:hun koostui pääasiassa elintarvikkeista ja raaka-aineista, kun taas EU vei Uuteen-Seelantiin pääasiassa koneita ja kuljetusvälineitä. Osapuolet neuvottelevat parhaillaan [vapaakauppasopimuksesta](#). Neuvosto hyväksyi EU:n neuvotteluvaltuudet 22. toukokuuta 2018, minkä jälkeen neuvottelut käynnistettiin virallisesti 21. kesäkuuta 2018. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin 16.–20. heinäkuuta 2018, ja sen aikana osapuolet saivat aikaan sopimuksen useimmilla aloilla. Toinen kierros käytiin 8.–12. lokakuuta 2018 Wellingtonissa Uudessa-Seelannissa. Kolmas ja viimeisin kierros käytiin Brysselissä 18.–22. helmikuuta 2019. Neljäs kierros on tarkoitus käydä Uudessa-Seelannissa toukokuussa 2019.

B. Muut Tyynenmeren alueen maat

Tyynenmeren 15 itsenäisen saarivaltion^[1] pinta-ala on yhteensä 528 000 km², ja ne ovat osa Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän maita. EU:n suhteet Tyynenmeren itsenäisiin saarivaltioihin keskittyvät kehitysyhteistyöhön, kalastukseen ja ilmastonmuutokseen.

Tyynenmeren itsenäisiä saarivaltioita koskeva EU:n strategia esitetään vuonna 2012 annetussa yhteisessä tiedonannossa ”[EU:n ja Tyynenmeren alueen kehityskumppanuuden uudistaminen](#).” Se perustuu AKT-maiden kanssa tehtyyn [Cotonoun sopimukseen](#), jonka voimassaolo päättyy 29. helmikuuta 2020. Parlamentti antoi lokakuussa 2016 [päätöslauselman](#) AKT-valtioiden ja EU:n välisistä suhteista vuoden 2020 jälkeen. Komissio antoi neuvostolle ehdotuksen neuvotteluohjeista joulukuussa 2017. Tulevista neuvotteluista 14. heinäkuuta 2018 hyväksytyssä parlamentin [kannassa](#) suhtauduttiin myönteisesti AKT-valtioiden ja EU:n välisen tulevan yhteistyön ehdotettuun yleiseen rakenteeseen ja muistutettiin kumppanuuden parlamentaarisen ulottuvuuden vahvistamisen merkityksestä. Neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuudet EU:n ja AKT-maiden välistä sopimusta varten kesäkuussa 2018. AKT-maat hyväksyivät oman neuvottelukantansa 30. toukokuuta 2018. Viralliset neuvottelut käynnistettiin 28. syyskuuta 2018, ja ensimmäinen neuvottelukierros saatiin päätökseen joulukuussa 2018. Keskustelut on saatava päätökseen ennen kuin sopimuksen voimassaolo päättyy vuonna 2020.

EU on Tyynenmeren alueen [viidenneksi suurin kauppakumppani](#). Kaupan arvo oli 1,5 miljardia euroa vuonna 2018. Neuvottelut kattavasta talouskumppanuussopimuksesta EU:n ja Tyynenmeren saarivaltioiden välillä keskeytettiin vuonna 2015 Tyynenmeren kalavarojen hoitosuunnitelman tarkistamisen valmistumista odoteltaessa. Tällä välin [EU:lla on Fidžin ja Papua-Uuden-Guinean kanssa väliaikainen talouskumppanuussopimus](#), jonka parlamentti ratifioi tammikuussa 2011. Samoa saattoi talouskumppanuussopimukseen liittymisensä hiljattain päätökseen ja alkoi soveltaa sopimusta väliaikaisesti 31. joulukuuta 2018. Salomonsaaret jätti virallisen liittymishakemuksen vuonna 2018, ja neuvotteluja käydään parhaillaan. Tonga ilmoitti myös vuonna 2018 aikomuksestaan liittyä talouskumppanuussopimukseen.

EU on kolmanneksi suurin Tyynenmeren alueen AKT-maiden [kehitysavun antaja](#) Australian ja Japanin jälkeen. [Euroopan kehitysrahasto](#) (EKR) on tärkein väline, jolla EU tukee Cotonoun sopimuksen mukaista kehitysyhteistyötä. Tyynenmeren alueen AKT-maiden ja neljän merentakaisen alueen rahoitus yhdenneistöista Euroopan kehitysrahastosta kaudeksi 2014–2020 on noin 800 miljoonaa euroa. Yhdennentoista Euroopan kehitysrahaston rahoitusta täydennetään useilla eri rahoitusvälineiden aihekohtaisilla ohjelmilla.

Tyynenmeren itsenäisillä saarivaltioilla on suuria kehitykseen ja ilmastoon liittyviä haasteita. Ilmastonmuutoskysymyksessä EU ja Tyynenmeren pienet kehittyvät

---

[1]Tyynenmeren 15 itsenäistä saarivaltiota ovat Fidži, Papua-Uusi-Guinea ja Itä-Timor, jotka yhdessä muodostavat 90 prosenttia alueen maa-alasta ja väestöstä, sekä 12 pientä kehittyvää saarivaltiota eli Cookinsaaret, Kiribati, Mikronesia, Nauru, Niue, Palau, Marshallinsaaret, Samoa, Salomonsaaret, Tonga, Tuvalu ja Vanuatu.

saarivaltiot tukivat YK:n 21. ilmastonmuutoskonferenssissa (COP 21) vuonna 2015 kunnianhimoisen maailmanlaajuisen Pariisin sopimuksen tekemistä. Fidži toimi puheenjohtajana YK:n ilmastopöytäsohmuksen osapuolten 23. konferenssissa (COP 23), joka pidettiin Bonnissa, Saksassa, 6.–17. marraskuuta 2017.

Tyynenmeren saarten foorumi on 18 jäsenen poliittinen ryhmittymä, ja se on EU:n keskustelukumppani EU:n kehitysrahoitusasioissa ja kauppaneuvotteluissa. Sen jäsenet ovat Australia, Cookinsaaret, Mikronesia, Fidži, Kiribati, Nauru, Uusi-Seelanti, Niue, Palau, Papua-Uusi-Guinea, Marshallinsaaret, Samoa, Salomonsaaret, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Uusi-Kaledonia ja Ranskan Polynesia. Uusi-Kaledonia ja Ranskan Polynesia sekä Pitcairn ja Wallis ja Futuna muodostavat EU:n neljä merentakaista maata ja aluetta Tyynenmeren alueella.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Euroopan parlamentin suhteet Australian ja Uuden-Seelannin parlamentteihin alkoivat vuonna 1979, kun [suhteista Australiaan ja Uuteen-Seelantiin vastaava valtuuskunta \(DANZ\)](#) perustettiin. Siitä lähtien DANZ on osallistunut Australian ja Uuden-Seelannin parlamenttien kanssa järjestettyihin säännöllisiin parlamenttien välisiin kokouksiin edistääkseen suhteita kumpaankin maahan ja keskustellakseen yhteistä etua koskevista kysymyksistä, joita ovat maatalous, energia, ympäristö ja ilmastonmuutos, kehitysyhteistyö ja taloudellinen yhteistyö, tiede ja teknologia, kauppa, globaalit ja alueellisen turvallisuuden edistäminen Aasian ja Tyynenmeren alueella, terrorismin torjunta ja ihmisoikeudet. [EU:n ja Australian parlamenttien välinen 39. ja viimeisin kokous](#) järjestettiin Sydneyssä ja Brisbanessa lokakuussa 2018. [EU:n ja Uuden-Seelannin parlamenttien välinen 22. kokous](#) pidettiin Wellingtonissa ja Aucklandissa helmikuussa 2018.

[Valtuuskunta AKT:n ja EU:n yhteisessä parlamentaarisessa edustajakokouksessa \(DACP\)](#) edustaa parlamenttia sen suhteissa muihin Tyynenmeren maihin. DACP kohtaa AKT-maista tulevat kollegansa AKT:n ja EU:n yhteisessä parlamentaarisessa edustajakokouksessa, jossa on yhtä monta edustajaa EU:sta ja AKT-maista. Valtuuskunnan tärkein tehtävä on valmistella AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen kokouksia, arvioida ja seurata Euroopan parlamentin toimintaa, järjestää kokouksia AKT-maiden korkean tason henkilöiden kanssa ja keskustella Cotonoun sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen [37. istunto](#) pidettiin Bukarestissa Romaniassa maaliskuussa 2019, ja seuraava istunto on tarkoitus järjestää Ruandassa joulukuussa 2019.

Flavia Bernardini
10/2019

